

Gemeente Maastricht

Aan de dames en Heren
Leden van de Gemeenteraad

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP
Harmonisatie peuterspeelzaalwerk en
kinderopvang bij de vorming van
Integrale Kindcentra in Maastricht

DATUM
30 juni 2015
Verzonden: 7 juli 2015

BIJLAGEN

BEHANDELD DOOR
JM (Jan) Jegers

DOORKIESNUMMER
043 350 31 24

ONZE REFERENTIE
2015.22105

E-MAILADRES
jan.jegers@maastricht.nl

FAXNUMMER
043 350 -- --

UW REFERENTIE

Voorgeschiedenis

In 2011 zijn schoolbesturen, peuterspeelzaalwerk en kinderopvang overeengekomen een integraal plan op te stellen tegen de gevolgen van de leerlingendaling (krimp). Financiën zijn voor schoolbesturen (maar ook voor de kindpartners) steeds moeilijker te beheersen door leegstand in schoolgebouwen en kindcentra en toenemende personeelskosten (vergrijzing).

Dit integraal plan bestaat uit het concentreren van voorzieningen en tegelijkertijd de kansen benutten om de pedagogische basisinfrastructuur op buurtniveau grondig te vernieuwen. Op weg naar één basisvoorziening in de buurt/wijk, het **Integraal Kindcentrum** (IKC). Waar het kan één voorziening voor kinderen van 0 tot 13 jaar met een uitgebreid aanbod als totaal dagprogramma. Maar minimaal een voorziening met een intensief programma voor voorschoolse peuteropvang en basisonderwijs van 2,5 tot 13 jaar.

Deze Raadsinformatiebrief gaat over het inrichten van die voorschoolse voorziening in een IKC.

Het streven is, om in een IKC te werken onder één leiding, met één team en met één pedagogisch plan voor spelen, leren en ontwikkelen van kinderen.

Binnen een IKC heeft een goede voorschool de volgende doelen:

- kinderen met (dreigende) achterstanden op taal- en algemene ontwikkeling vroegtijdig signaleren
- streven naar optimale bereikbaarheid van kinderen in een achterstandsituatie qua taal- en algemene ontwikkelingen om hun in de leeftijd van 2½ - 4 jaar een intensief programma voor Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) aan te kunnen bieden
- alle kinderen in de leeftijd van 2½ - 4 jaar binnen één voorziening één programma aanbieden, waardoor vroegtijdige segregatie (splitsing peuterspeelzaal of kinderdagverblijf) wordt tegengegaan.
- met de optimale benutting van de aanwezige expertise, ouders meer en beter faciliteren in de zorg voor hun kinderen.
- betere afstemming tussen schooltijd en vrije tijd.

Uit eerder ingewonnen extern advies van Bureau Leeuwendaal blijkt dat een IKC binnen de huidige wet- en regelgeving organisatorisch het beste georganiseerd kan worden via een contractueel vastgelegde samenwerking tussen een publieke partij basisschool en een private partij

kinderopvang. Dat betekent dat peuterspeelzaalwerk en kinderopvang eerst in elkaar opgaan. Daar spelen de Wet OKE en de Wet Kinderopvang op in.

Harmonisatie van peuterspeelzaalwerk-kinderopvang onder de Wet Kinderopvang

Als antwoord op de invoering van de wet OKE (Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie) heeft het College van B&W al in 2011, na advies van een onafhankelijk bureau (Buitenhek), het besluit genomen, om in te stemmen met het **volledig integreren van peuterspeelzaalwerk en kinderopvang** in Maastricht. De schotten tussen peuterspeelzaalwerk en de kinderopvang verdwijnen daarbij en er ontstaat één partner voor de school als uitvoerder van de voorschoolse voorziening in het IKC. De poging om die integratie van werksoorten te realiseren via een fusie van STEPS met twee kinderopvangorganisaties (de businesscase KIND) heeft het om meerdere redenen niet gehaald: door teruglopend aantal kinderen, reorganisatie kinderopvang, binnenhalen van nieuw personeel bij een fusie en de onmogelijkheid om vanuit de gemeente Maastricht frictiekosten te betalen aan de kinderopvangorganisaties (ongeoorloofde staatsteun). Vervolgens was ook enige tijd onduidelijk welke koers de rijksoverheid nu ging varen.

In juni 2014 hebben de bewindslieden Asscher en Dekker in een brief aan de Tweede Kamer hun doelstellingen geformuleerd voor de verbetering van het huidige stelsel:

- versterking van de pedagogische kwaliteit
- één kwaliteitskader voor alle voorschoolse voorzieningen
- één financieringsstructuur voor werkende ouders

Om de weg vrij te maken voor verdere integratie van voorschoolse voorzieningen, wil het kabinet stimuleren dat er een *gelijk speelveld* ontstaat voor kinderopvang en peuterspeelzaalwerk.

Alle werkende ouders krijgen het recht op kinderopvangtoeslag (KOT) voor de voorschoolse voorziening van hun keuze, kinderopvang en/of peuterspeelzaalwerk. De voorziening moet daartoe wel voldoen aan alle eisen van de Wet Kinderopvang en als Kinderopvangorganisatie geregistreerd staan in het Landelijk Register Kinderopvang en Peuterspeelzaalwerk (LRKP). Nu krijgen ouders die fiscale tegemoetkoming alleen in de kinderopvang. Werkende ouders kunnen daarvoor straks in toenemende mate terecht bij één loket, het IKC.

Voor kinderen van niet-werkende ouders en voor de door het consulatiebureau (JGZ) geïndiceerde kinderen met een risico op een taalachterstand (VEE-doelgroep), blijven gemeenten verantwoordelijk voor het inrichten/faciliteren van een voorschools peuteraanbod.

Lokaal maatwerk 'samen op weg naar integrale kindcentra'

Het kabinet hecht er aan om *ruimte te scheppen voor lokaal maatwerk*. Veel gemeenten in Nederland hebben peuterspeelzalen al omgevormd naar kinderopvang of zijn daar mee bezig.

Het lokale maatwerk in Maastricht wordt bepaald door de gemeentelijke ambities om te komen tot Kindcentra en het belang dat de gemeente hecht aan kwalitatieve Voor en Vroegschoolse Educatie.

Afnemende geboortes (ontgroening), hebben de afgelopen jaren, 2002 tot 2011, geleid tot afnemende deelnemersaantallen. Ondanks nu stabiliserende geboortecijfers heeft dit geleid tot veel overcapaciteit en leegstand in gebouwen en noodzaakt het bestuurders tot *het concentreren van voorzieningen*, waarbij het concept van *Integrale Kindcentra* (IKC) als leidend werkconcept wordt gehanteerd. Een werkconcept voor 0-13 jarige kinderen, vormgegeven door school en kinderopvang, als één team, onder één leiding, met één inhoudelijk programma/dagarrangement.

In samenspraak met de schoolbesturen is vervolgens een Integraal Huisvestingsplan opgesteld voor de IKC's, dat richtinggevend is voor de spreiding van educatieve basisvoorzieningen op buurt/wijk niveau en leidend is voor het gemeentelijk maatschappelijk vastgoedbeleid op onderwijshuisvesting (eerste presentatie Raad, 8 december 2014).

Vervolgens is er, nadat het kabinet in juni 2014 duidelijkheid verschafte aan de Tweede Kamer over haar marsroute bij het harmonisatieproces, door de wethouder uitgesproken te gaan voor een volledige overname van het peuterspeelzaalwerk van STEPS door de kinderopvang. Daartoe zijn verkennende studies gedaan en is op 16 april 2015 formeel in een bestuurlijk overleg met STEPS

medegedeeld, dat de portefeuillehouder er naar streeft om tegen de jaarwisseling een aantal zaken afgerond te hebben, zoals een goede communicatie met personeel en ouders, de nieuwe kindgebonden subsidieregeling en een akkoord met de kinderopvangaanbieders over de overname van de peuterspeelzalen van STEPS..

Het College van B&W wil daarbij de nodige zorgvuldigheid betrachten, in alle procedures, zowel de formeel-juridische (overname van onderneming) als de politieke (besluitvorming Raad), maar ook in de communicatie naar personeel en ouders. Het college zal pas tot definitieve overname overgaan en een nieuwe subsidieverordening invoeren als alle procedures zijn afgerond.

De gemeente maakt daarbij een aantal *principiële keuzes*:

- Leidend is de aanpak van krimp/ontgroening en het proces van het concentreren van peutervoorzieningen en basisscholen. Schoolbesturen hebben de mogelijkheid om samen met de gemeente, binnen de kaders van een op te stellen Integraal Huisvestingsplan, de plekken van de toekomstige IKC's te bepalen.
- De schoolbesturen krijgen de keus om te bepalen welke kinderopvangorganisaties in aanmerking komen om als partner samen met de scholen een IKC in te richten of voor te bereiden. Het zogenaamde 1-partnermodel. De voorwaarden voor deze keuzebepaling worden in samenspraak met de gemeente bepaald.
- De schoolbesturen bepalen met welke, door de schoolleiders voorgedragen, kinderopvangpartner zij samen het voor- en vroegkinderlijk deel in het dagarrangement van het IKC willen inrichten (naast eventuele andere opvangarrangementen zoals Tussenschoolse Opvang en Buitenschoolse Opvang).
- De gemeente toetst of de betreffende kinderopvangorganisaties voldoen aan de eisen van solvabiliteit om aan hun verplichtingen te kunnen voldoen om een stabiele partner in het IKC te zijn
- Het zijn vervolgens deze kinderopvangpartners die moeten bepalen of zij deze samenwerking willen aangaan, hetgeen voor hen drie belangrijke consequenties inhoudt:
  - één pedagogisch concept uitwerken met de school met doorgaande speel-, leer- en ontwikkelingslijnen voor kinderen van 0-13 jaar;
  - de peuterspeelzaal, die veelal in pandig in de school zit, overnemen en een peuteropvangarrangement (inclusief VVE) aanbieden in het IKC;
  - een samenwerkingscontract met de school en de gemeente sluiten over de te leveren beheersmatige bijdragen aan het IKC (inzet management en personeel, huur/onderhoud en exploitatiekosten gebouw).
- Om de door de gemeente Maastricht gestelde doelen omtrent doelgroep/peuterbereik te realiseren, wordt de huidige subsidieverordening voor het peuterspeelwerk aangepast en omgebogen van *locatiegebondensubsidie* naar een *kindgebondensubsidie*. Daarbij heeft de gemeente geen bezuiniging voor ogen en zal het huidige beschikbare budget ingezet worden. Waarbij wel rekening gehouden moet worden met rijksbezuinigingen op het VVE-budget.
- Dat betekent dat aanbieders van kinderopvang, die voldoen aan de door de schoolbesturen en gemeente Maastricht opgestelde eisen aan voor- en vroegschoolse samenwerking, in aanmerking kunnen komen voor een kindgebondensubsidie. Deze eisen komen bovenop de wettelijke eisen die de Wet Kinderopvang al stelt.
- Daarmee wordt gekozen voor een intensief voorschools VVE-programma van 2,5 - 4 jaar met de intentie om kinderen van 2 - 2,5 jaar met een sociaal-medische indicatie op te nemen in het programma
- De uitrol van dit proces gebeurt in nauwe samenwerking en in overleg tussen STEPS, de deelnemende aanbieders van kinderopvang, de schoolbesturen en de gemeente Maastricht.

De rol en het belang van de Gemeente

De gemeente stuurt vanuit een regisserende rol op de vorming van Integrale Kindcentra, die qua verschijningsvorm in de basis worden gevormd door een basisschool en een kinderopvangorganisatie (publiek/privaat). Per locatie kunnen de dagarrangementen verschillen. Dit is mede

afhankelijk van de vraag van de ouders. In essentie moet er echter een krachtige basisorganisatie in de buurt ontstaan, van voldoende omvang (deelnemersaantal), die met voldoende personele en materiële middelen een essentiële werkplek wordt voor ontwikkelen, spelen en leren, maar ook de werkplaats wordt voor nieuwe zorgarrangementen in de buurt waar passend onderwijs en jeugdhulp elkaar raken. Vervolgens kan de gemeente aan deze ontmoetingsplekken in de buurt (structuurvisie) ook haar gezondheids-, veiligheids-, sport-, welzijns- en cultuurbeleid verknopen, uitvoeren en faciliteren, gestuurd vanuit een Lokale Educatieve Agenda.

Vervolgproces

In samenspraak met schoolbesturen, de deelnemende kinderopvangorganisaties en STEPS, staat 2015 voor de gemeente Maastricht in het teken van het organiseren van de voorschoolse peuteropvang als wezenlijk onderdeel van de totale IKC-gedachte van 0-13 jaar of minimaal 2,5 tot 13 jaar. In het afgelopen kwartaal is er veel aandacht geweest voor de verschillende belangen en het proces waar de betrokken partijen momenteel in zitten.

Dit heeft uitvoering gekregen in verschillende aparte bijeenkomsten met Stichting Peuterspeelzalen (STEPS), de kinderopvangorganisaties en de schoolbesturen. Hierbij is vooral aandacht geweest voor de specifieke belangen, de wensen en de mogelijkheden per organisatie.

Vanaf mei 2015 is een nieuwe fase aangebroken waarin de partijen dichter bij elkaar worden gebracht, met als doel om voor november 2015 een akkoord te bereiken over:

- De condities waaronder de kinderopvangorganisaties de peuterspeelzalen van STEPS zullen overnemen (de stichting STEPS zal vervolgens na afwikkeling van alle juridische procedures een jaar later worden opgeheven).
- Welke peuterspeelzalen door welke kinderopvangorganisatie worden overgenomen.
- Hoe personele consequenties die kunnen horen bij de overname worden begeleid en opgevangen via een sociaal plan.
- De inhoudelijke uitgangspunten die gelden bij de overname.
- De eisen te stellen aan het voorschools arrangement in het IKC en de wijze van uitvoering van het programma samen met de basisscholen (waaronder VVE).
- Hoe met de beschikbare middelen van rijk en gemeente een zo groot mogelijk bereik van (doelgroep)peuters gehaald kan worden en een zo optimaal mogelijk programma/arrangement aan ouders aangeboden kan worden.
- De nieuwe gemeentelijke subsidieregeling die niet meer uitgaat van een instellingssubsidie maar van een kindgebonden financiering waarmee het aanbieden van het VVE-programma wordt gesubsidieerd.
- Een eventuele overgangsregeling voor huidige/zittende ouders met kinderen in peuterspeelzaal.

In deze periode zal er ook communicatie plaatsvinden naar ouders van de peuters en naar het personeel van de betrokken organisaties. De communicatie wordt afgestemd tussen alle betrokken partijen, ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid en de eigen rol.

De Raad zal in november 2015 door middel van een Raadsronde opnieuw worden geïnformeerd over het overnameproces en de te nemen voortgangsbesluiten zullen dan worden voorgelegd, zoals de nieuwe kindgebonden subsidieregeling met de gemeentelijke subsidie-eisen, de beëindiging van de huidige subsidiërelatie met Steps en de toekenning van de middelen voor het sociaal plan/frictiekosten bij STEPS. Het is dan te bezien of er nog vervolgstappen gezet moeten worden vooraleer tot definitieve besluitvorming gekomen kan worden.

SAMENGEVAT:

De voordelen van voorgestane samenwerking binnen een IKC op een rijtje

- Voor alle kinderen van 2,5 tot 4 jaar is er één kwalitatief hoogwaardige voorschoolse voorziening beschikbaar, waarin de functies opvang, vorming/ontwikkeling, zorg en VVE-activiteiten geïntegreerd zijn en qua tijden en programmering op elkaar afgestemd zijn.
- Binnen het IKC kunnen alle peuters op hoogwaardige wijze samen spelen, zich ontwikkelen en leren en is vroegtijdige talentontwikkeling mogelijk. Voor het kind wordt op deze wijze een doorlopende leerlijn en een zorgvuldige doorstroming gerealiseerd. Dit komt de ontwikkeling van het kind ten goede.
- Een IKC kent ook al vroegkinderlijk een op elkaar afgestemde zorgstructuur. Hierdoor zijn snelle en adequate interventies mogelijk en ontstaan er minder achterstanden of worden ontwikkelingsachterstanden eerder herkend en erkend en passende zorgarrangementen thuisnabij ingericht.
- Inspelen op de wet passend onderwijs en deze verantwoordelijkheid doortrekken naar het gehele IKC (passende kinderopvang), in afstemming met de door de gemeente in te richten steunstructuren in de jeugdhulp.
- Ouderbetrokkenheid in een vroeg(er) stadium activeren. Voor ouders betekent het IKC dat zij te maken krijgen met meer continuïteit in de opvang, het onderwijs en de verzorging van hun kind en minder (administratieve) rompslomp. Dat helpt hen om de zorg voor hun kind beter te combineren met werk. Ouders kunnen ook samen met de professionals inhoud geven aan de eigen identiteit van een IKC.
- Door de scheiding van onderwijs, opvang en vrije tijd moeten ouders heel wat organiseren voor hun kind. Door het bieden van dagarrangementen binnen een IKC geef je kinderen rust, regelmaat en structuur. Vanuit een veilige, vertrouwde omgeving kunnen zij nieuwe uitdagingen aangaan. Met verschillende partners in de voorschoolse periode is dit minder goed mogelijk.
- De financiële toegankelijkheid is voor ouders gelijkwaardig. Geen verschil meer in eigen ouderbijdrage tussen werkende en niet werkende ouders, die er nu wel is.
- Meer keuzevrijheid in opvangtijden en aanbod door de kinderopvangondernemer in een IKC.
- Kinderen van hetzelfde gezin kunnen bij dezelfde organisatie (IKC) worden opgevangen.
- Voor het personeel ontstaat er een betere inzetbaarheid en een ruimer carrièreperspectief. Het krijgt de kans in andere verbanden ervaring op te doen. Hierdoor kunnen personeelsleden een bredere expertise ontwikkelen (leerkrachten, vakleerkrachten, zorgmedewerkers, pedagogisch medewerkers, klasse-assistenten).
- Accommodaties en overige faciliteiten worden waar mogelijk/wenselijk gedeeld. Hierdoor ontstaan er synergievoordelen in de huisvesting.
- Met de beschikbare middelen van rijk en gemeente een zo groot mogelijk bereik van (doelgroep)peuters behalen, met een zo optimaal mogelijk aanbod van programma/arrangement.

De veranderingen voor ouders zullen zijn:

- Praktische veranderingen zoals nieuwe naam organisatie, nieuwe locatie, nieuw management.
- In het samen spelen, samen ontwikkelen en samen leren kunnen nieuwe arrangementen aan ouders worden aangeboden.
- De overdracht van gegevens van peuterspeelzaal naar kinderopvangorganisatie.
- Een nieuw contract met een kinderopvangorganisatie.
- Een gelijke inkomensafhankelijk basisbijdrage voor alle ouders.
- Alle werkende ouders moeten/kunnen zelf bij de belasting een Kinderopvangtoeslag aanvragen. (vanaf 1 januari 2018 wordt die toeslag uitgekeerd aan de kinderopvangorganisatie).
- De kinderopvangorganisatie berekent voor niet-werkende ouders de kindgebonden gemeentelijke subsidie (deels op basis van indicering door de GGD).

- Een bezetting van minimaal twee leidsters op alle locaties op alle groepen (en daarmee VVE aanbod).
- VVE-aanbod voor 2 tot 2,5 jaar voor nieuwe ouders vervalt (behalve bij sociaal-medische indicatie).

Met vriendelijke groet,

Mieke Damsma
Wethouder Cultuur, Onderwijs, Jeugdzorg, Gezondheid en Student & Stad